

**LIVETS
SPEGEL**

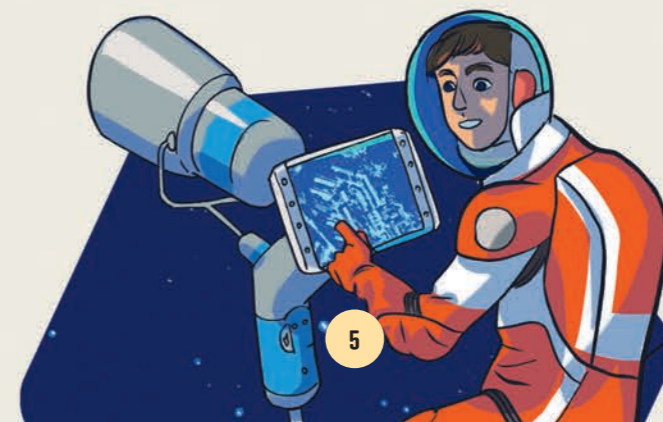
INNEHÅLL

Att växa till ett gott liv

1	Vad är lycka?	10
2	Vad gör dig lycklig?	14
3	Vad behöver vi?	17
4	Hur kan du bli lycklig?	20
5	Var är du lycklig?	23
6	Alla är lika mycket värda	28
7	Jag och andra	32
8	Likadana på olika sätt	36

9	Att leva tillsammans är en konst	39
10	Jag är okej och du är okej	42
11	En bra samtalspartner lyssnar	44
12	Du kan lära dig att motivera din åsikt	48
13	Hur uppstår åsikter?	51
14	På vilka grunder gör du val?	54
15	Vi gör val varje dag	58
16	Frihet och ansvar hör ihop	61
17	Vi påverkar varandra	64
18	Hur vet jag att jag gör rätt?	67
19	Ett gott liv	71

Olika sätt att leva

20	Vem är du?	76
21	Olika roller	79
22	Vad värderar du?	82
23	I sociala medier berättar vi om oss själva	84
24	Finländsk kultur	88
25	Att tillhöra en minoritet	93
26	Samerna är det enda ursprungsfolket inom EU	96
27	Judar och tatarer är traditionella minoriteter i Finland	98
28	Finlands romska minoritet	100

29	Livsåskådning	102
30	Att förstå och respektera	105
31	Unesco skyddar mänsklighetens gemensamma arv	108
32	Unescos världsarv i Finland	110
33	Forneldar och lucia	112
34	Jag vet, tror och antar att det är vackert väder i morgon	114
35	Kan en maskin tänka?	116

20

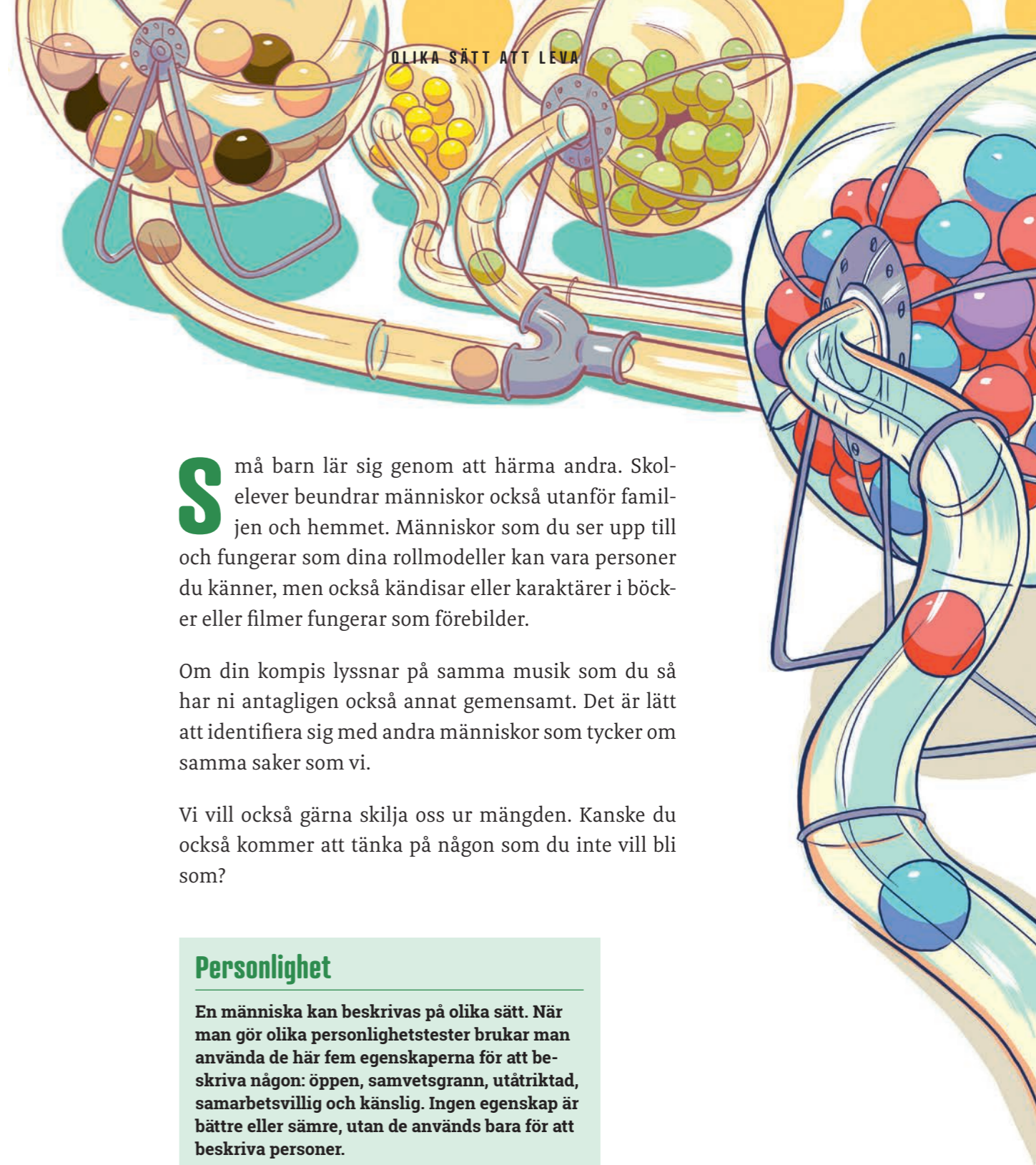
VEM ÄR DU?

- En persons självbild beskriver hur personen uppfattar sig själv.
- Vilka av dina egenskaper tycker du att beskriver dig bäst?
- Vad är unikt för dig?
- Vilka händelser i ditt liv har format din personlighet så att du är den du är i dag?
- De flesta vill både vara lika andra och också unik för att känna att man hör till en gemenskap, men ändå är speciell.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

OPPIMATERIAALIT
LÄROMEDEL

Små barn lär sig genom att härma andra. Skolelever beundrar människor också utanför familjen och hemmet. Människor som du ser upp till och fungerar som dina rollmodeller kan vara personer du känner, men också kändisar eller karaktärer i böcker eller filmer fungerar som förebilder.

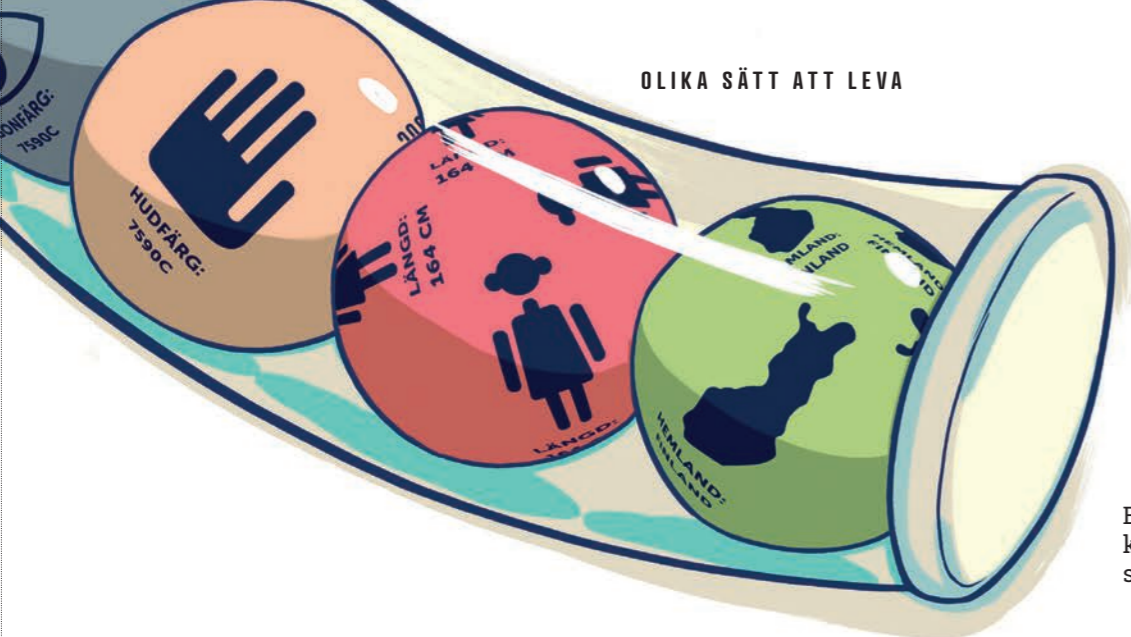
Om din kompis lyssnar på samma musik som du så har ni antagligen också annat gemensamt. Det är lätt att identifiera sig med andra människor som tycker om samma saker som vi.

Vi vill också gärna skilja oss ur mängden. Kanske du också kommer att tänka på någon som du inte vill bli som?

Personlighet

En människa kan beskrivas på olika sätt. När man gör olika personlighetstester brukar man använda de här fem egenskaperna för att beskriva någon: öppen, samvetsgrann, utåtriktad, samarbetsvillig och känslig. Ingen egenskap är bättre eller sämre, utan de används bara för att beskriva personer.

En del egenskaper kan vi inte välja själva.

Din familj ser den del av din personlighet som du visar hemma. I skolan får dina klasskamrater och lärare kanske se andra sidor av dig. Vissa egenskaper kommer fram först senare i livet. Det finns också egenskaper och delar av din personlighet som du själv känner till bäst. Till exempel hur du upplever ditt kön är en privatsak. Att vi känner oss som flickor, pojkar eller något annat kan ingen annan påverka.

Uppgifter

- 1 Hurdan är du?
  - a. Skriv ner fem adjektiv som du tycker att beskriver dig.
  - b. Be dina föräldrar eller syskon beskriva dig med fem adjektiv.
  - c. Be också en kompis beskriva dig med fem adjektiv.
  - d. Jämför deras svar med de fem adjektiv du själv skrev ner. Hittar du samma adjektiv i listan? Var det någonting som överraskade dig?
- ★2 Vilka händelser i ditt liv har format din personlighet så att du är den du är i dag? Diskutera med någon vuxen som känner dig.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

21 OLIKA ROLLER

- Vi betar oss på olika sätt i olika grupper.
- Exempel på grupper är familjen, vännerna, skolklassen och hobbygruppen.
- På fritiden när vi är tillsammans med vår familj eller våra närmaste vänner pratar vi ofta på ett lite annat sätt än i skolan eller på jobbet.

I din klass finns det kanske någon som oftast försöker få andra att skratta och någon som tyst tittar på. Det finns någon som det är lätt att be om hjälp av och någon som oftast vill bestämma. Gruppens olika medlemmar förväntas bete sig på olika sätt och har olika roller i gruppen. En roll är det vi förväntar oss av en viss person och vilka olika drag vi uppskattar hos olika personer.

I en grupp behövs både de som har starka viljor och de som är medgörliga. Det är också bra om en del i gruppen är eftertänksamma och mer försiktiga medan andra är snabbtänkta och påhittiga. Olika människor förstärker ofta varandras drag.

Könsroller är exempel på att vi ofta förväntar oss att en person ska bete sig på ett visst sätt baserat på hur hen ser ut. Ofta delas människor in i två grupper baserat på om vi tänker att de är flickor eller pojkar, men det är viktigt att alla själva får bestämma sitt kön. Det är också viktigt att inte utgå från könsroller och tro att man vet något om en persons intressen eller personlighet utgående från kön eller utseende.

I vissa situationer förväntas vi bete oss på ett överenskommet sätt. I klassen har läraren en annan roll än en elev. Läraren ger anvisningar, hjälper och undervisar. En elev kan också hjälpa till i klassen, men läraren är alltid ansvarig för undervisningen.

och lekar kan vi prova på
 så i skolan har vi ofta
 vara svårt att bli
 na, också om vi

OPETUSHALLITUS
 UTBILDNINGSTYRELSEN

Uppgifter

- 1 Vilka människor har du runtomkring dig?
- Rita en cirkel på ett papper och placera dig själv i mitten av ringen.
  - Dela in ringen i fyra lika stora delar.
  - Ge delarna följande rubriker:
1. Familj, 2. Skola, 3. Fritid, 4. Andra människor.
  - Fyll sedan i vilka människor som ingår i vilken del. Ibland kan samma människa finnas med i flera delar. Då kan du skriva in den här personens namn på ett streck mellan delarna.
  - Ju närmare du är med en person, desto närmare cirkelns mittpunkt ska du skriva hans namn.
- 2 Även om du alltid är samma person händer det att du beter dig lite olika på olika ställen. Vilka egenskaper hos dig är extra tydliga
- hemma
  - i skolan
  - på fritiden?

Hittar du skillnader och likheter?